

رامتین مومنی

در ایران همواره با تقدیم بودجه دولت به مجلس، کسری بودجه یکی از مواردی است که در وهله اول مطرح، و با اجرای آن حتی تشدید می شود. اما با وجود این کسری بودجه، هر سال شاهد هستیم که بودجه نهادهای دولتی، مذهبی، برخی نهادهای خاص و... تنها افزایش یافته، بلکه حتی در پایان هر بودجه سهم آن ها کاملاً محقق شده است. این مسئله در بودجه ۱۴۰۴ هم دیده می شود به صورتی که با افزایش این بودجه، برخی آن را نابساطی دانسته و برخی اذعان کرده اند که افزایش حجم بودجه نشانگر اینست که در بودجه ۱۴۰۴ هم بودجه برخی نهادهای که همواره مورد اعتراض بوده، قطع نشده بلکه افزون هم شده است.

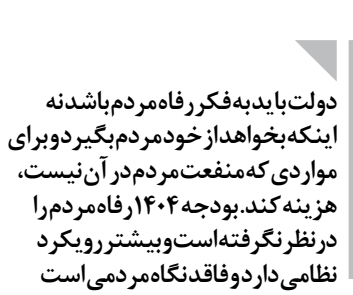
اما چرا دولتی که باقول مردمی بودن روی کار آمد و ادعای کند شفاف ترین بودجه را تقدیم مجلس کرده، نتوانسته است بودجه این نهادها را قطع کند؟ محمود جاساز، اقتصاددان و تحلیلگر ارشد مسائل اقتصادی، در گفت و گویا «توسعه ایرانی»، ضمن بررسی کلیت بودجه به این سوالات نیز پاسخ داده است.

افزایش بودجه شرکتهای دولتی نتیجه تورم است

این اقتصاددان در گفت و گویا «توسعه ایرانی»، درباره اقتضای نابساطی بودن بودجه ۱۴۰۴ اظهار کردالبته در ابتدا باید گفت که معلوم نیست تورم چقدر در صدارت زیر اهر روز مابا افزایش مستمر قیمت ها و روبرو هستیم. اگر تورم بیش از افزایش سطح منابع و مصارف باشد بودجه اقتضای می شود در صورتی که کمتر باشد، بودجه نابساطی است. محمود جاساز، با اشاره به اینکه کل لایحه بودجه ۱۱۸۰۰ تریلیون تومان است که ۸۶ درصد نسبت به بودجه ۱۴۰۳ افزایش داشته است، درباره افزایش بودجه شرکت های دولتی توضیح داد: بودجه شرکت های دولتی حدود ۵۴۰۰ تریلیون تومان است که ۴۶ درصد نسبت به سال جاری افزایش یافته است.

او تصریح کرد: بخش زیادی از افزایش بودجه شرکت های دولتی قطعاً مربوط به تورم است و بخشی هم مربوط به افزایش هزینه های مسرفانه این شرکت ها است که نظارتی هم بر آنها نمی شود.

اقتصادی داریم؟ یا چه میزان سرمایه گذاری قرار است رشد اقتصادی ۳.۵ درصدی را تأمین کنیم؟ چه روشی برای کاهش تورم به ۳۰ درصد در نظر گرفته شده است؟ باید بگویند نقش نهادهای نظامی در اقتصاد چیست و چگونه تعریف می شوند. پاسخ به این پرسش ها به شفافیت بودجه می انجامد.

این اقتصاددان در مورد عدم تغییر بهای بنزین از سال ۱۳۹۸ تا کنون گفت: درست است که تاکنون قیمت بنزین را افزایش نداده اند اما تعرفه تمام خدمات دولتی اعم از برق و آب و گاز و تلفن و پست بیش از نرخ تورم افزایش یافته است. او در ادامه در مورد بهای ارز در بودجه اظهار کرد: وضعیت ارز در بودجه مشخص نشده است و گویا می خواهند قیمت ارز نیمایی را به بیش از ۵۰ هزار تومان برسانند که هزینه کالاهای اساسی را افزایش، فشار بر معیشت جامعه، افزون و رفاه جامعه را کاهش خواهد داد.

در آمدها متوجهانه بیش بر آورده شده است
جاساز در ادامه به وضعیت درآمد دولت در بودجه پرداخت و اظهار کرد: در آمدها به طور متوجهانه بیش بر آورده شده است. وقتی مصارف تعیین شده است، به منظور تراز بخشی بودجه منابع به صورت متوجهانه بیش بر آورده شده است. یکی از وجوه تمایز این لایحه با بودجه های پیشین در انتقال دو بخش از فرابودجه به لایحه بودجه است؛ یعنی اعتبارات هدفمندی یارانه ها و بودجه تقویت بنیه دفاعی کشور، که قبلاً خارج از بودجه پرداخت می شد، امسال به بودجه ۱۴۰۴ اضافه شده است.

این تحلیلگر با اشاره به افزایش ۲.۵ برابری بودجه عمومی، افزود: بودجه عمومی دولت حدود ۶۴۰۰ تریلیون تومان است که ۲.۵ برابر بودجه عمومی سال جاری است.

این افزایش، معطوف به تورم و مصارف فرابودجه ای

و یارانه ها است. او تأکید کرد: علیرغم افزوده شدن دو ردیف اعتبارات هدفمندی یارانه ها و بودجه تقویت بنیه دفاعی و نظامی کشور، بودجه نشانگر اقتصاد تورمی ایران است.

شرایط سیاسی و اقتصادی تحقق در آمد نفتی را دشوار می کند

جاساز درباره درآمد های نفتی پیش بینی شده دولت در بودجه ۱۴۰۴ اظهار کرد: صادرات از محل نفت ۱۷۵۰ میلیون بشکه در روز در نظر گرفته شده است که ۴۶۰ میلیون بشکه آن بابت تقویت بنیه دفاعی و نظامی به نیروهای مسلح تعلق می گیرد. بنابراین سهم دولت از صادرات نفت به ۱۳۳۰ میلیون بشکه در روز می رسد که اگر نرخ فروش هر بشکه را که بر اساس لایحه، ۵۷.۵ پورو معادل ۶۲ دلار در نظر گرفته شده است فرض بگیریم، سهم دولت از فروش نفت و میعانات گازی حدود ۲۵ میلیارد دلار می شود که ۱۴.۵ درصد آن سهم شرکت ملی نفت، ۴۸ درصد هم سهم صندوق توسعه ملی است و ۳۷.۵ درصد هم به خزانه دولت و از برای می شود.

او با عنوان اینکه در این لایحه ۲۰ درصد است که سهم صندوق توسعه ملی ۴۸ درصد است، اما ما از بر ۲۰ درصد سهم صندوق دولت باید به عنوان استقرار از صندوق برداشت کند، افزود: تنها ۲۰ درصد پول حاصل از فروش نفت به صندوق توسعه ملی و از برای می شود، که منابع صندوق را در راستای تحقق اهداف تعریف شده آن با جاش جدی روبرو می سازد.

این کارشناس ارشد مسائل اقتصادی با یادآوری اینکه ترامپ از خروج از برجام و اعمال تحریم های حادتری، باعث شده بود که صادرات نفت کشور به زیر ۴۰۰ هزار بشکه در روز برسد، اما ادامه داد: همینطور با نامناسب بودن عوامل بنیادین عرضه و تقاضا، پیش بینی تحقق درآمد حاصل از فروش نفت و میعانات گازی در لایحه تا در دید جدی روبرو است زیرا هم اکنون هم با دور زدن تحریم ها و پرداخت هزینه های جانبی و تخفیفات قابل توجهی که به چین می دهیم، و وضعیت صادرات نفت نامناسب است و با احتمال تشدید تحریم های آمریکا صادرات نفت و خرم می شود زیرا در زمان بایدن، تحریم ها پابرجا مانده بود اما بایدن با تسامح به امید دست یافتن به توافق برجام، چشم بر فروش نفت ایران می بست در صورتی که ترامپ چنین نمی کند لذا صادرات نفت کشور مختل می شود.

بخش زیادی از افزایش بودجه شرکت های دولتی قطعاً مربوط به تورم است و بخشی هم مربوط به افزایش هزینه های مسرفانه این شرکت ها است که نظارتی هم بر آنها نمی شود

«محمود جاساز» در گفت وگو با «توسعه ایرانی»، کارکرد بودجه ۱۴۰۴ را نه مردمی بلکه نظامی دانست:

دولت شفاف سازی کند نقش نهادهای نظامی در اقتصاد چیست؟

یارانه های ناوگان عمومی حمل و نقل استفاده می کنند. او همچنین در مخالفت با افرادی که قیمت کم بنزین را عامل قاچاق آن می دانند، عنوان کرد: این همه ستادهای مختلف برای مبارزه با قاچاق ارز، انرژی، مواد مخدر و واردات کالاها بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی تأسیس شده. اگر این ستادهای نمی توانند این بودجه های سنگینی تخصیصی، از ورود قاچاق ممانعت کنند چرا باید مردم تاوان آن را بدهند؟ این استدالات منطقی نیست.

دورنمایی حتی از رشد ۳ درصدی هم نیست
این کارشناس درباره توانایی بودجه ۱۴۰۴ برای تحقق هدف رشد ۳ درصدی اسمال اذعان کرد که رشد اقتصادی منوط به سرمایه گذاری، اعم از داخلی و خارجی است و ما از نظر سرمایه گذاری در مضیقهایم. جاساز با اشاره به اینکه رشد سرمایه ثابت ماستهلاک سرمایه را پوشش نمی دهد، ادامه داد: به دلیل وضعیت ایران در منطقه، تنش ها و سیاست خارجی، ورود سرمایه خارجی به کشور با موانعی بسیار زیاد سیاسی روبرو است. در سال ۲۰۲۳ مجموع سرمایه ای که به ایران وارد شده، معادل ۱.۵ میلیارد دلار بوده است در صورتی که کل سرمایه گذاری جهانی، طبق گزارش صندوق بین المللی پول، حدود ۱۴۰۰ میلیارد دلار بوده است. یعنی تنها ما توانسته بودیم حدود یک دهم درصد سرمایه گذاری خارجی را جذب کنیم. این شرایط را مقایسه کنید با جذب سرمایه در عربستان سعودی که بر اساس گزارش سرمایه گذاری جهانی که در سال ۲۰۲۳ از سوی کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل منتشر شد، این کشور در ۳ سال پس از همه گیری کرونا تا سال ۶۵.۱، ۲۰۲۳ میلیارد دلار سرمایه گذاری مستقیم خارجی جذب کرد که آن را در زمره کشورهای برتر غرب آسیا در حوزه جذب سرمایه قرار داد. اینکه چرا ما نتوانستیم سرمایه خارجی را جذب کنیم و این در حالی است که هیچ چشم اندازی هم برای افزایش تولید داخلی و تغییرات هزینه سازی مصرف در سامانه های سوخت خودرو ها به چشم نمی خورد.

دولت تصمیم به افزایش قیمت سوخت دارد؟
جاساز در ادامه به کاهش سهم واردات بنزین در بودجه اشاره و اظهار کرد: واردات بنزین در لایحه ۹۰ هزار میلیارد تومان به ۶۵ هزار میلیارد تومان کاهش یافته است. کم کردن واردات بنزین ناترازی را افزایش می دهد و این در حالی است که هیچ چشم اندازی هم برای افزایش تولید داخلی و تغییرات هزینه سازی مصرف در سامانه های سوخت خودرو ها به چشم نمی خورد.

او خاطرنشان کرد: شاید دولت تصمیم دارد که با افزایش قیمت بنزین، کاهش مصرف را میسر کند که با تجربیات بسیار ناخوشایندی که در دوران قبل داشتم امکان پذیر نیست. در دوران احمدی نژاد که قیمت بنزین بالا رفت، ادا کار کردند که ملیه تفاوت یارانه های حامل های انرژی صرف بهبود سامانه سوخت، ارتقای کیفی اتومبیل ها، توسعه وسایل حمل و نقل عمومی و جلوگیری از آلودگی هوا می شود و ۳۰ درصد هم به صنایع تعلق می گیرد. اما هیچ کدام انجام نشد.

این تحلیلگر ارشد مسائل اقتصادی در بازبینی سخنان پزشکيان درباره قيمت تمام شده بنزين بيان کرد: آقای پزشکيان اظهار کرد که قيمت تمام شده بنزين ۸ هزار تومان است. لازم به یادآوری است که آقای رکنجه، که ۴ دوره وزير نفت و صاحب نظر بسودر دولت دولت دهم اعلام کرد که هزینه تمام شده بنزين برآورد دولت ۸ هزار تومان است. اينک آقای پزشکيان اعلام می کنند که قيمت تمام شده بنزين ۸ هزار تومان است اما اگر سال ۹۸ اربنا بگیریم، از آن تاریخ تاکنون معدل تورم بیش از ۴۰ درصد بوده است و قيمت تمام شده بنزين باید ۲۸ برابر شوه نه ۴ برابر است و قيمت تمام شده بنزين برای ۲۸ برابر شده که بنزين ۴ برابر شده باشد؟

جاساز درباره مخالفت خود با افزایش قیمت بنزین تأکید کرد: اصولاً چرا باید قیمت بنزین افزوده شود وقتی دولت اتومبیلی را دست مردم می دهد که از روز اول ۲.۵ برابر است؟ استاندارد جهانی سوخت مصرف می کند؟ مصرف این وضعیت مردم نیستند که باید تاوان نا کار آمدی ها را بدهند. تاوان نا کار آمدی خودرو سازان به مردم چه ارتباطی دارد؟ ضمن اینکه خریداران خودرو، به ۳ برابر قیمت می خرید، یعنی از همان روز اول ۲ برابر بهای واقعی خودرو به دولت یارانه می دهند. سپس هزینه تعویض پلاک، معاينه فنی، بیمه، عوارض اتومبیل و جرایم سنگین راهنمایی ... را هم متحمل می شوند که فشار مضاعفی را بر آنان تحمیل می کند. دولت ادعای کند یارانه کنونی عادلانه نیست و اگر اینطور مصرف شود عده خاصی که خودروی زیادی دارند یارانه بیشتری از افراد بدون خودرو دریافت می کنند، اما آیا آن کسانی که خودرو ندارند این هزینه ها را پرداخت می کنند؟ این افراد در راستای تردد خود، سنگینی که بر صاحبان خودرو تحمیل می شود، از

بودجه ۱۴۰۴ نگاه مردمی ندارد
این کارشناس مسائل اقتصادی اظهار کرد: دولت باید به فکر راهی باشد که یارانه ها را بخواهد از خود مردم بگیرد و برای واردی که منفعت مردم را آن نیست، هزینه کند. جاساز در پایان خاطر نشان کرد: این بودجه راه مردم را در نظر نگرفته است و بیشتر رویکرد نظامی دارد و فاقد نگاه مردمی است.

جاساز با اشاره به اینکه این خودرو ها اگر با این قیمت وارد بازار شوند، از دسترس مردم و تقاضای موثر خارج می شوند. تأکید کرد:

با این واردات، بازار خودرو به

واردات صرفاً با هدف

خبر اقتصادی

عراقچی مطرح کرد:
دستور وزارت خارجه به سفارتخانه ها برای صادرات محصولات ایرانی
وزیر امور خارجه گفت: وزارت خارجه به همه سفارتخانه دستور داده که برای صادرات هر چه بیشتر محصولات ایرانی و بر راس آنها فرش تلاش بکنند. به گزارش ایلمنا، عباس عراقچی روز گذشته در نمایشگاه فرش اظهار داشت: دولت می خواهد کمیتۀ خاصی را برای رسیدگی به وضعیت صادرات فرش ایرانی تشکیل بدهد. این کمیته تلاش می کند که موانع موجود بر سر صادرات محصول مذکور را رفع کند. بخشی از موانع ریشه در تحریم ها دارند اما بخشی دیگر از آنها مربوط به قوانین صادراتی هستند. باید قوانین صادراتی را تسهیل کرد.

وزیر اقتصاد:
نرخ ارز نیما و توافقی به هم نزدیک می شود
وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه اختلاف نرخ ارز باعث ایجاد رانت می شود، گفت: سال گذشته به دلیل اختلاف ارز ۱۷۰۰ همت رانت توزیع شد. به گزارش تسنیم، عبدالناصر همتی در حاشیه بیست و هشتمین همایش ملی توسعه صادرات غیر نفتی در جمع خبرنگاران اظهار داشت: دولت قصد دارد در خنیمای توافقی را به یکدیگر نزدیک کند تا دغدغه صادر کنندگان کاهش یابد.

معاون وزیر راه و شهر سازی:
دولت گذشته مسکن مهر را بدون آب و برق به مردم تحویل داد
معاون وزیر راه و شهر سازی اظهار داشت: تعدادی از واحدهای مسکن مهر پردیس در دولت گذشته تکمیل نشده افتتاح شدند، در دولت گذشته واحدهای را که آماده نبود و تکمیل نبود آب، برق و فاضلاب نداشت، افتتاح کردند. به گزارش ایلمنا، شهرام ملکی در حاشیه بازدید وزیر راه و شهر سازی در مسکن مهر پردیس، ادامه داد: وظیفه ما این است که چهار دهیم پروژه ها تعطیل شوند و روند اجرای کار در دستور کار قرار باشد. اما برای اتمام مسکن مهر به منتهایی از ظرفیت قانون بودجه نیاز داریم. ۲ هزار ۴۳ واحد نپشت ملی و ۱۱ هزار و ۵۹۲ واحد هم مسکن مهر در شهر جدید پردیس باقی مانده است که تا بهمن ماه امسال و طول سال آینده ۳ هزار واحد به همراه ۱۷۷۰ واحدی را به مردم تحویل می دهیم. این تعداد واحد حرافه نقص شده اند و تا بهمن ماه تکمیل می شوند اما شرط تکمیل تأمین منابع مالی است.

یک مقام صنفی عنوان کرد:
قاچاق حداقل ۵۰ تن زعفران ایران به افغانستان
عضو اتحادیه زعفران ضمن اشاره به اینکه امار کاهش صادرات زعفران به دلیل کاهش سسرا را صرف این محصول در جهان نیست و به دلیل افزایش قاچاق این محصول است اظهار کرد: تصمیمات غیر کارشناسی در تهران برای زعفران تولیدی خراسان و پیمان سیاری ارزی از جمله مشکلاتی است که قاچاق زعفران ایرانی را نسبت به میزان صادرات افزایش داده است. به گزارش ایسنا، علی شریعتی گفت: بخش عمده ای از زعفران کشور به افغانستان قاچاق می شود. بین ۹۰۰ تا ۱۰۰۰ تن زعفران قاچاقی می شود و دلیل آن هم این است که به دلیل ماهیت زعفران که حجم کم و ارزش بالایی دارد نسبت به سایر محصولات قاچاق آن اقدام پیچیده ای نیست. بخش عمده ای از زعفران نیز که به صورت قانونی صادرات می شود از طریق کارت های یک بار مصرف است چرا که صادر کنندگان آن اختلاف ارزی رانمی تواننده وارد کنند. بدهند با روش های رفع تعهدات ارزی عملی نیست تا حداقل ۵۰ درصد زعفران به این صورت صادر شود.

عضو شورای عالی بورس:
«اتابک» دلایل مخالفتش را با عرضه خودرو در بورس اعلام کند
عضو شورای عالی بورس گفت: باید دید اختلاف نظر وزارت صمت و شورای عالی بورس به چه سمتی می رود اما نگاه مادر شورای عالی بورس و مجلس این است که خودرو از بورس عرضه نشود. اگر وزارت صمت به مخالفت خود برای عرضه خودرو در بورس ادامه دهد باید دلایل مخالفت خود را در کمیسیون اقتصادی مجلس توضیح بدهد. به گزارش ایلمنا، هادی محمودپور درباره اظهارات اخیر اتابک مبنی بر اینکه هیچ جای دنیا خودرو در بورس عرضه نمی شود، تأکید کرد: هیچ جای دنیا هیچ خودرو یا بخش تورم چنین نوساناتی را تجربه نمی کند. هیچ جای دنیا هم خودرو کالای سرمایه ای و اقتصادی محسوب نمی شود و یک کالا مصرفی برای مردم است.

اتاق بازرگانی ایران از مهلت شش ماهه برای رفع آفات نوسین خبر داد:
منوعیت صادرات پسته ایران به اتحادیه اروپا
اتاق بازرگانی ایران از ممنوعیت صادرات و مهلت شش ماهه اتحادیه اروپا به تولید کنندگان و صادر کنندگان پسته ایران برای بهبود کیفیت پسته و رفع آلودگی آفات نوسین خبر داد. به گزارش ایلمنا، محمد مظفری، عضو هیات مدیره انجمن پسته ایران، در این باره گفت: اتحادیه اروپا حدود یک سال پیش هشدارهایی را درباره امکان ممنوعیت ورود پسته ایران به اتحادیه اروپا داده بود که متأسفانه به نظر می رسد به دلیل برخی سهل انگاری ها اقدامات لازم برای رفع آلودگی ما، بهبود کیفیت تولیدی صورت نگرفت تا آنجا که از طرف اتحادیه اروپا اعلام شده بود. وی این ممنوعیت اجرایی خواهد شد.

اتاق بازرگانی ایران از ممنوعیت صادرات و مهلت شش ماهه اتحادیه اروپا به تولید کنندگان و صادر کنندگان پسته ایران برای بهبود کیفیت پسته و رفع آلودگی آفات نوسین خبر داد. به گزارش ایلمنا، محمد مظفری، عضو هیات مدیره انجمن پسته ایران، در این باره گفت: اتحادیه اروپا حدود یک سال پیش هشدارهایی را درباره امکان ممنوعیت ورود پسته ایران به اتحادیه اروپا داده بود که متأسفانه به نظر می رسد به دلیل برخی سهل انگاری ها اقدامات لازم برای رفع آلودگی ما، بهبود کیفیت تولیدی صورت نگرفت تا آنجا که از طرف اتحادیه اروپا اعلام شده بود. وی این ممنوعیت اجرایی خواهد شد.